

22 INFORMAČNÍ SPOLEČNOST

Metodické vysvětlivky

Statistika informační společnosti má za cíl poskytnout údaje o produkci a nabídce moderních informačních a komunikačních technologií, včetně údajů o investicích, zahraničním obchodu a kvalifikovaných lidských zdrojích v této oblasti, a současně i informace o rozšíření, míře a způsobu využívání těchto technologií a systémů v podnicích, domácnostech, veřejné správě, školství a zdravotnictví.

Pojem **informační a komunikační technologie** (dále jen ICT) zahrnuje technologie, jakými jsou mobilní telefony, počítače, internet a s nimi spojené systémy, aktivity a procesy, které se podílejí na zobrazení, zpracování, skladování a přenosu informací a dat elektronickou cestou.

Údaje uvedené v této kapitole byly získány převážně z pravidelných statistických zjišťování ČSÚ, především z ročních šetření o využívání ICT v jednotlivých sektorech společnosti, a dále ze statistik Českého telekomunikačního úřadu, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR.

Poznámky k tabulkám

Tab. 22-1 a 22-2 Telekomunikační a internetová infrastruktura

Údaje v těchto tabulkách vychází z datových zdrojů Českého telekomunikačního úřadu.

Referenční období se vztahuje k 31. prosinci sledovaného roku.

Údaje uvedené v tabulkách k telekomunikační a internetové infrastruktuře se vztahují pouze ke službám poskytovaným na maloobchodní úrovni, jedná se tedy o služby poskytované koncovým uživatelům.

Celkový telefonní provoz originovaný ve veřejných pevných nebo mobilních telefonních sítích je dán počtem skutečně provolaných (reálných, nikoli účtovaných) minut.

Počet účastníků hlasové služby v mobilní telefonní síti je měřen prostřednictvím počtu aktivních SIM karet, které byly použity minimálně jednou za poslední tři měsíce pro hlasový provoz.

Počet účastníků hlasové služby v pevné telefonní síti je měřen počtem telefonních linek (aktivních účastnických telefonních stanic) v klasické komutované telefonní síti (anglicky PSTN: *Public Switched Telephone Network*) a počtu telefonních čísel využívaných pro hlasovou službu prostřednictvím internetového protokolu (anglicky VoIP: *Voice over Internet Protocol*).

Počet účastníků s fixním přístupem k internetu je měřen na základě počtu tzv. přístupových míst (aktivních přípojek).

Počet účastníků se širokopásmovým mobilním přístupem se měří počtem aktivních SIM karet s přístupem k internetu v mobilních sítích.

Fixní širokopásmový přístup k internetu (anglicky *Fixed Broadband*) zahrnuje připojení i) prostřednictvím technologií poskytovaných v rámci pevných komunikačních sítí (xDSL, TV kabelová přípojka, optické vlákno) a ii) pomocí fixního bezdrátového přístupu v pevném místě v licencovaných (včetně fixního LTE/5G) a nelicencovaných (včetně fixního WiFi) kmitočtových pásmech.

Mobilní širokopásmový přístup k síti internet (anglicky *Mobile Broadband*) umožňuje využití internetu za pohybu prostřednictvím mobilní sítě, tj. nezahrnují se zde služby poskytované prostřednictvím sítě LTE/5G v pevném místě (tzv. fixní LTE/5G). Mobilní internet rozlišujeme podle typu přístupu a používaného zařízení na mobilní internet pro telefony (internet v mobilu poskytovaný v rámci hlasové služby) a mobilní internet pro notebooky, případně tablety (trvalý přístup nezávislý na hlasových službách). V rámci mobilního internetu pro telefony rozlišujeme dva základní přístupy: i) dočasný „ad-hoc“ přístup v rámci hlasové služby bez měsíčního paušálu a ii) trvalý „dedicated“ přístup poskytovaný s hlasovými službami a měsíčním datovým tarifem.

Přístup k síti internet pomocí optických vláken (FTTx) zahrnuje optické připojení typu FTTH (anglicky *Fiber to the Home*), kdy je optické vlákno vedeno až k účastníku do bytu a optické připojení typu FTTB (anglicky *Fiber to the Building*), kdy je optické vlákno přivedeno jen k budově a přenos uvnitř budovy k účastníku do bytu je zajišťován jiným způsobem (například rádiovou sítí nebo lokální sítí s pevným vedením).

Přístup k internetu přes rozvody pevné telefonní sítě (xDSL přípojka) zahrnuje využití modemu a technologie DSL (anglicky *Digital Subscriber Line*) přes kovové vedení (telefonní linku). V současnosti jsou nejčastěji využívány typy ADSL (anglicky *Asymmetric Digital Subscriber Line*) a především VDSL (anglicky *Very High Bit Rate Digital Subscriber Line*). Od roku 2013 zahrnuje i přístupy s využitím technologie VDSL v kombinaci s optickým vedením typu FTTCab (anglicky *Fiber To The Cabinet*).

Přístup k internetu přes rozvody sítě kabelové televize (TV kabel) je zajištěn kabelovým modemem se standardem DOCSIS (anglicky *Data Over Cable Service Interface Specification*). Kabelové modemy komunikují obousměrně s centrální stanicí CMTS (anglicky *Cable Modem Termination System*) na přidělených frekvencích a kanálech podle frekvenčního plánu kabelové televize.

SIM karta je účastnická karta, která slouží pro identifikaci účastníka ve veřejné mobilní telefonní síti. Rozlišujeme dva základní typy SIM karet, konkrétně předplacené a tarifní. V rámci předplacené karty zákazník s poskytovatelem neuzavírá žádnou

smlouvu, pouze si předem zakoupí kredit, ze kterého poskytovatel postupně odečítá platby za služby. Naopak zákazníci s **tarifní kartou** mají s operátorem uzavřenou smlouvu, na jejímž základě měsíčně hradí konkrétní částku za poskytované služby podle vystaveného vyúčtování.

Širokopásmový přístup k síti internet (anglicky *Broadband*) umožňuje rychlost stahování minimálně 2 Mbit/s. Za standard se v dnešní době považuje rychlé širokopásmové připojení (anglicky *Fast Broadband*) umožňující přenos dat v rozmezí 30 - 99,9 Mbit/s a za ideální pak superychlé širokopásmové připojení (anglicky *Ultra-Fast Broadband*) s rychlostí vyšší než 100 Mbit/s.

Účastnická stanice PSTN (anglicky *Public Switched Telephone Network*) je soubor technických prostředků vymezený aktivním koncovým bodem veřejné komutované telefonní sítě a jednoznačně určeným ústřednovým zakončením. Účastnické stanice se dále člení na bytové a podnikatelské.

Účastnická stanice VoIP je hlasová služba poskytovaná prostřednictvím technologie VoIP (anglicky *Voice over Internet Protocol*), nazývaná také IP telefonie, která umožňuje přenos hlasu po datových sítích.

Tab. 22-3 a 22-4 ICT odborníci

Data za **počty ICT odborníků** v tab. 22-3 pocházejí z Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS). Z důvodu zajištění vyšší spolehlivosti a eliminace výrazných meziročních výkyvů hodnot za tuto skupinu zaměstnanců jsou data v této tabulce uváděna jako tříleté klouzavé průměry (tzn. např. hodnota pro rok 2020 je spočítána jako průměr z hodnot roku 2019, 2020, 2021).

Odborníci v oblasti informačních technologií (ICT odborníci) se dělí do dvou hlavních skupin, a to na Manažery, inženýry a specialisty v ICT a Techniky, mechaniky a opraváře ICT. Základem pro toto členění je **Klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO)**, která je národní statistickou klasifikací vypracovanou na základě mezinárodního standardu ISCO-08 (*International Standard Classification of Occupations*), jehož tvůrcem je Mezinárodní organizace práce. Vymezení ICT odborníků je od roku 2011 provedeno na základě níže uvedených tříd, skupin a podskupin klasifikace CZ-ISCO, které vychází z doporučení Eurostatu a Mezinárodní organizace práce:

Manažeři, inženýři a specialisté v ICT

- 133 Řídící pracovníci v oblasti informačních a komunikačních technologií;
- 2152 Inženýři elektroniky;
- 2153 Inženýři v oblasti elektronických komunikací (včetně radiokomunikací);
- 2434 Specialisté v oblasti prodeje informačních a komunikačních technologií;
- 25 Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií;
 - 251 Analytici a vývojáři softwaru a počítačových aplikací;
 - 252 Specialisté v oblasti databází a počítačových sítí.

Technici, mechanici a opraváři ICT

- 3114 Technici elektroniky;
- 35 Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií;
 - 351 Technici provozu a uživatelské podpory informačních a komunikačních technologií a příbuzní pracovníci;
 - 352 Technici v oblasti telekomunikací a vysílání;
- 742 Mechanici a opraváři elektronických přístrojů a komunikačních technologií.

V tabulce 22-3 jsou skupina 133 a podskupiny 2152, 2153 a 2434 sloučeny do jedné kategorie nazvané Manažeři, inženýři a specialisté v oblasti prodeje ICT. Podrobnější údaje o VŠPS lze získat v kapitole 10 Trh práce část B.

Data za **mzdy ICT odborníků** v tab. 22-4 pocházejí ze strukturální mzdové statistiky zaměstnanců, která vzniká sloučením výsledných databází výběrového šetření **Informační systém o průměrném výděлку** Ministerstva práce a sociálních věcí, které pokrývá **mzdovou sféru**, a administrativního zdroje **Informační systém o platu a služebním příjmu** Ministerstva financí, který plošně pokrývá **platovou sféru**.

Údaje v této tabulce jsou k dispozici pouze za užší vymezení ICT odborníků, které zahrnují následující dvě třídy Klasifikace zaměstnání (CZ ISCO):

- 25 Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií (dále jen ICT specialisté);
- 35 Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií (dále jen ICT technici).

Podrobnější údaje o strukturální mzdové statistice zaměstnanců lze získat v kapitole 10 Trh práce část A, a to konkrétně v poznámkách k tabulkám 10-4 a 10-5.

Tab. 22-5 Studenti a absolventi ICT oborů vzdělání na vysokých školách

Vzdělávání na vysokých školách, prezentované v této tabulce, spadá do terciární úrovně vzdělání a zahrnuje bakalářský, navazující magisterský, magisterský a doktorský vzdělávací program. Vzdělávací programy navazující magisterský a magisterský jsou v tabulkách souhrnně uváděny jako magisterské programy.

Studium informačních a komunikačních technologií je vymezeno na základě mezinárodního standardu ISCED-F 2013, třída 06.

Počty studentů a absolventů v tabulkách jsou uváděny **ve fyzických osobách**, tj. každý student je v konkrétním údaji zahrnut pouze jednou, včetně studentů, kteří současně studují ve více studijních programech či více oborů studia. Celkové počty studentů a absolventů tedy nemusí souhlasit se součtem studentů a absolventů jednotlivých typů studijních programů a skupin studijních oborů.

Údaje byly získány z datových zdrojů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, konkrétně ze systému **Sdružených informací matrik studentů (SIMS)**. Zdrojová databáze SIMS je trvale doplňována a aktualizována, včetně zpětných oprav. Údaje publikované v této ročence odpovídají stavu zpracování ke dni 20. ledna 2022. Data za studenty vysokých škol se vztahují vždy k 31. prosinci příslušného roku, data za absolventy pak k celému školnímu roku.

Tab. 22-6 Investice do ICT vybavení a softwaru

Údaje v tabulce **22-6** pocházejí ze statistik ročních národních účtů.

Pod pojmem investic do ICT vybavení a softwaru se v této tabulce rozumí tvorba hrubého fixního kapitálu (P.51), jež zahrnuje pořízení fixních aktiv (P.511) a náklady na převod vlastnictví nevráběných aktiv (P.512) do následujících skupin Klasifikace produkce (CZ-CPA):

ICT vybavení

- 26.2 Počítače a periferní zařízení;
- 26.3 Komunikační zařízení;
- 26.4 Spotřební elektronika.

Software

- 58.2 Vydávání softwaru;
- 62.0 Služby v oblasti programování a poradenství a související služby;
- 63.1 Zpracování dat, hosting a související služby; obsah webových portálů.

Investice do počítačového a telekomunikačního vybavení jsou součástí položky nefinančních aktiv – Prostředky informační a komunikační technologie (AN.1132). Software (AN.1173) zahrnuje dvě položky, a to Počítačové programové vybavení (AN.11731) a Databáze (AN.11732).

Údaje za rok 2021 jsou předběžné.

Podrobnější informace lze získat v kapitole **5 Národní účty**.

Tab. 22-7 Spotřební výdaje domácností za ICT vybavení a služby

Údaje v tabulce **22-7** pocházejí ze statistik ročních národních účtů.

Údaje v této tabulce obsahují výdaje na konečnou spotřebu domácností v tzv. národním pojetí. Skládají se z útrat rezidentů v tuzemsku i v zahraničí za výrobky a služby v oblasti ICT, které jsou určeny pro uspokojení osobních potřeb nebo přání jednotlivců.

Klasifikace individuální spotřeby podle účelu (CZ-COICOP), která je českou verzí mezinárodního standardu COICOP, byla použita pro vymezení oblasti ICT podle následujících položek:

ICT vybavení

Telefonní zařízení (CZ-COICOP 08.2)

Počítače a ostatní ICT vybavení

- Zařízení pro příjem, záznam a reprodukci obrazu a zvuku (CZ-COICOP 09.1.1);
- Fotografická a kinematografická zařízení a optické přístroje (CZ-COICOP 09.1.2);
- Zařízení pro zpracování dat (CZ-COICOP 09.1.3);
- Nosná média pro záznam obrazu a zvuku (CZ-COICOP 09.1.4);
- Opravy, údržba a zapojení ICT zařízení a vybavení (CZ-COICOP 09.1.5).

ICT služby

- Provoz pevného telefonu (CZ-COICOP 08.3.0.1);
- Provoz mobilního telefonu (CZ-COICOP 08.3.0.2);
- Služby internetového spojení (CZ-COICOP 08.3.0.3);
- Balíčky telekomunikačních služeb (CZ-COICOP 08.3.0.4).

Údaje za rok 2021 jsou předběžné.

Podrobnější informace lze získat v kapitole 5 Národní účty.

Tab. 22-8 Zahraniční obchod s ICT službami

Služby v oblasti informačních a komunikačních technologií (dále jen **ICT služby**) jsou definovány jako služby, jejichž hlavní funkcí je uskutečnění nebo umožnění komunikace nebo zpracování informací, včetně jejich záznamu, přenosu a zobrazení elektronickou cestou.

Data za vývoz a dovoz ICT služeb pocházejí z přímého šetření ČSÚ o vývozu a dovozu služeb. Jednotlivé položky ICT služeb jsou vymezeny podle Rozšířené klasifikace služeb v platební bilanci z roku 2010 (EBOPS 2010) následovně:

Telekomunikační služby (kód SI1) zahrnují především transakce mezi českými a zahraničními telekomunikačními operátory za uskutečněné mezinárodní hovory prostřednictvím pevných nebo mobilních telefonních sítí. Platby, které obdrží český operátor od zahraničního operátora za zprostředkování mezinárodního hovoru ze zahraničí do České republiky, představují vývoz. Dovoz představují platby českého operátora zahraničnímu operátorovi za zprostředkování mezinárodního hovoru z České republiky do zahraničí. Mezi ostatní telekomunikační služby patří i poplatky za přístup k internetu, kabelové televizi a dalším počítačovým sítím včetně poskytování služeb jako je elektronická pošta, videokonference či šíření audiovizuálního signálu po internetu, kabelových sítích nebo prostřednictvím satelitů.

Počítačové služby (kód SI22) tvoří především poradenské služby v oblasti technického (hardware) a programového (software) vybavení počítačů, údržba a oprava tohoto vybavení a služby související se zpracováním dat.

Počítačový software (kódy SI21 a SH3) zahrnuje nákup a prodej individuálně přizpůsobeného softwaru a jeho aplikací na zakázku (originální počítačový software) včetně nákupu a prodeje vlastnických práv k tomuto softwaru nebo licenčních poplatků za jeho používání. Dále sem patří nákup a prodej standardního softwaru a aplikací dodávaných přes internet včetně nákupu a prodeje vlastnických práv k tomuto softwaru nebo licenčních poplatků za jeho používání. Nepatří sem nákup nebo prodej standardních softwarových balíčků dodávaných na fyzických nosičích (CD-ROM, flash disk atd.) nebo jako součást hardwarového vybavení (např. produkty Microsoft), které se považují za zboží a vykazují se ve statistice zahraničního obchodu se zbožím. Do kategorie počítačový software zde zahrnujeme také **licenční poplatky za právo šířit a distribuovat počítačový software** (kód SH3).

Tab. 22-9 Základní ukazatele podnikatelských subjektů odvětví informační ekonomiky

Ukazatele v této tabulce byly získány z ročního strukturálního šetření ekonomických subjektů vybraných produkčních odvětví.

Sektor informační ekonomiky je alternativní seskupení ekonomických činností, které byly definovány Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj prostřednictvím Mezinárodní standardní klasifikace všech ekonomických činností (ISIC) pro ekonomické činnosti zařazené do ICT sektoru a do Informačního a mediálního sektoru.

ICT sektor je definován jako kombinace ekonomických činností produkujících výrobky a poskytujících služby, jež jsou primárně určeny ke zpracování, komunikaci a distribuci informací elektronickou cestou, včetně jejich zachycení, ukládání, přenosu a zobrazení.

Informační a mediální sektor je definován jako kombinace ekonomických činností produkujících, vydávajících a/nebo šířících obsah primárně určený k informování, vzdělávání a/nebo pobavení lidí prostřednictvím masových komunikačních médií a prostředků.

Do **sektoru informační ekonomiky** se zařazují ekonomické subjekty podnikatelského sektoru, jejichž převažující ekonomická činnost patří do následujících skupin a tříd klasifikace CZ-NACE:

Výroba ICT

- skupina 26.1 – Výroba elektronických součástek a desek;
- skupina 26.2 – Výroba počítačů a periferních zařízení;
- skupina 26.3 – Výroba komunikačních zařízení;
- skupina 26.4 – Výroba spotřební elektroniky;
- skupina 26.8 – Výroba magnetických a optických médií.

Obchod s ICT

skupina 46.5 – Velkoobchod s počítači a komunikačním zařízením.

Telekomunikační činnosti

skupina 61.1 – Činnosti související s pevnou telekomunikační sítí;

skupina 61.2 – Činnosti související s bezdrátovou telekomunikační sítí;

skupina 61.3 – Činnosti související se satelitní telekomunikační sítí;

skupina 61.9 – Ostatní telekomunikační činnosti.

IT služby

skupina 58.2 – Vydávání softwaru;

třída 62.01 – Programování;

třída 62.02 – Poradenství v oblasti informačních technologií;

třída 62.03 – Správa počítačového vybavení;

třída 62.09 – Ostatní činnosti v oblasti informačních technologií;

skupina 63.1 – Činnosti související se zpracováním dat a hostingem; činnosti související s webovými portály;

skupina 95.1 – Opravy počítačů a komunikačních zařízení.

Informační a mediální činnosti

skupina 58.1 – Vydávání knih, periodických publikací a ostatní vydavatelské činnosti;

skupina 59.1 – Činnosti v oblasti filmů, videozáznamů a televizních programů;

skupina 59.2 – Pořizování zvukových nahrávek a hudební vydavatelské činnosti;

skupina 60.1 – Rozhlasové vysílání;

skupina 60.2 – Tvorba televizních programů a televizní vysílání;

skupina 63.9 – Ostatní informační činnosti.

Podrobnější informace o publikování údajů z ročního strukturálního šetření ekonomických subjektů vybraných produkčních odvětví včetně definic jednotlivých ukazatelů jsou k dispozici na webových stránkách ČSÚ, v sekci Statistiky – Informační technologie – Informační ekonomika pod odkazem Odvětví informační ekonomiky.

Tab. 22-10 až 22-15 ICT a jejich využívání v podnicích

Údaje vycházejí z **ročního statistického zjišťování o využívání informačních a komunikačních technologií v podnikatelském sektoru**. Toto šetření je prováděno na výběrovém vzorku cca 8 tisíc podniků s 10 a více zaměstnanými osobami ve vybraných odvětvích ekonomické činnosti. Výsledky jsou pak dopočítány na celkovou populaci sledovaných podniků.

Referenčním obdobím pro údaje uvedené v tabulkách **22-10 až 22-16** je měsíc, ve kterém podnik vyplnil výkaz (obvykle únor až duben příslušného roku). V tabulce **22-15** jsou údaje vztaheny k celému roku 2021.

Podniky s pevným připojením k internetu využívají externí připojení k internetu dodávané poskytovatelem v tzv. pevném místě včetně bezdrátového. Patří sem hlavně technologie DSL, optická vlákna, připojení přes kabelovou televizi, pevné bezdrátové připojení (Wi-Fi), pronajatý datový okruh atd.

Zjišťovaná **rychlost internetového připojení** (v Mbit/s, případně Gbit/s) se týká pouze pevného připojení k internetu a jde o maximální rychlost stahování (download) uvedenou ve smlouvě s poskytovatelem internetového připojení.

Podniky s mobilním připojením k internetu využívají připojení prostřednictvím datového tarifu od mobilních operátorů. V tomto šetření platí, že pokud firma poskytuje zaměstnancům mobilní připojení, jsou poplatky za internetové připojení nákladem firmy nikoli zaměstnanců (alespoň do výše předem dohodnutého limitu).

Podniky s webovými stránkami mají webovou prezentaci na internetu. Za webové stránky považujeme v tomto šetření takové, jejichž obsah mohou firmy samy ovlivňovat. Zahrnují se sem i webové stránky společné s jiným právním subjektem.

Zaměstnanci mající v práci přístup na internet jsou ti pracovníci, kteří používají firemní ICT zařízení jako např. stolní nebo přenosný počítač, tablet nebo mobilní telefon s přístupem na internet k pracovním účelům. Zahrnuje se jakýkoli typ připojení k internetu, včetně připojení prostřednictvím datového tarifu od mobilních operátorů.

Podniky využívající online pracovní schůzky jsou takové, jejichž zaměstnanci používají aplikace jako např. Skype, MS Teams, Google Meet, Zoom nebo Cisco Webex. Tyto aplikace jsou využívány prostřednictvím internetu, uživatelé mohou být připojeni odkudkoli (z práce, z domova) a mohou se připojovat jak na interní porady, školení, videokonference, tak jednat na dálku s partnery firmy nebo např. kolegy v zahraničí.

Zaměstnanci se vzdáleným přístupem k firemním dokumentům nebo aplikacím jsou ti pracovníci, kteří se mohou vzdáleně (např. z domova, ze zahraničí) přes internet, např. přes zabezpečenou VPN síť, dostat k pracovním dokumentům nebo firemním aplikacím. Mohou mít vzdálený přístup např. do účetnictví, objednávkového systému, zásobování nebo personálního systému. Nezahrnují se sem případy, kdy má zaměstnanec vzdálený přístup pouze k pracovnímu e-mailu.

Bezpečnost ICT je souhrn opatření, kontrol a postupů používaných v systémech informačních a komunikačních technologií s cílem zajistit integritu, pravost, dostupnost a důvěrnost údajů a systémů. Bezpečnost ICT zahrnuje např. také vývoj ochranného softwaru pro firmu (antivir, antispam, firewall) či analyzování bezpečnostních narušení a rizik nebo řešení bezpečnostních problémů.

Silná metoda ověření pomocí hesla je založena na smíšeném hesle se stanovenou minimální délkou, obsahující velká a malá písmena, čísla a jiné znaky a povinností toto heslo měnit po stanoveném časovém intervalu.

VPN síť zprostředkovává zabezpečené propojení zařízení nebo sítí (např. poboček firmy) mezi sebou prostřednictvím veřejné sítě (např. internetu). Umožňuje bezpečnou výměnu dat s šifrovaným přenosem.

Ověřování identity uživatelů pomocí dvoufázového způsobu je kombinace např. znalosti hesla a dalšího způsobu ověření jako je jednorázové heslo, vygenerovaný kód zasláný pomocí SMS zprávy, rozpoznání hlasu nebo obličeje, otisk prstu nebo využití ověřovacích tokenů.

Nedostupnost služeb ICT (např. útok typu Denial of Service) je útok na počítač nebo počítačovou síť, který zahltí kapacitu serveru obrovským množstvím požadavků a tím zapříčiní jeho nedostupnost. Jde např. o přetížení bankovních služeb nebo zpravodajských webů.

Ke **zničení nebo poškození dat firmy** může dojít např. selháním hardwaru nebo softwaru (pád serveru, pevného disku nebo chybné aktualizaci) nebo také vlivem nakažení škodlivým softwarem nebo neoprávněným vniknutím, tedy útokem hackera.

Prozrazení důvěrných údajů (např. phishing, pharming) je využívání různých technik manipulace a klamání lidí s cílem získat informace nebo se k nim dostat. Útočník se např. snaží vylákat důvěrné informace (např. heslo, PIN) prostřednictvím falešné identity – vydává se za banku, úřad, jinou firmu apod.

Tab. 22-16 až 22-28 ICT v domácnostech a jejich využití jednotlivci

Údaje vycházejí z **Výběrového šetření o využívání ICT v domácnostech a mezi jednotlivci**, které bylo od roku 2005 realizováno v rámci VŠPS a od roku 2012 se provádí v rámci Integrovaných šetření v domácnostech (IŠD). Šetření je prováděno formou osobního interview s využitím osobního počítače, a to na výběrovém vzorku cca 10 000 jednotlivců ve věku 16 let a více. Shodně s metodikami VŠPS a IŠD proběhlo převážení výsledků na celkovou sledovanou populaci České republiky.

U údajů za **domácnosti** je zjišťován aktuální stav v období šetření (2. čtvrtletí sledovaného roku), údaje za **osoby** se vztahují k posledním třem měsícům před uskutečněním šetření, kromě údajů o využívání internetu ve vztahu k veřejné správě (tab. 22-28), kde je referenčním obdobím posledních 12 měsíců před šetřením.

Domácnosti osob starších 65 let bez dětí jsou domácnosti, kde žijí pouze osoby starší 65 let.

Domácnosti osob mladších 40 let bez dětí jsou domácnosti, kde žijí pouze osoby mladší 40 let, které nemají děti.

Domácnosti s dětmi jsou domácnosti s dětmi do 15 let včetně.

Příjmové kvintily rozdělují domácnosti do pěti kategorií podle jejich čistého příjmu přepočítaného na jednoho člena domácnosti. První (nejnižší) kvintil představuje 20 % nejchudších domácností. Pátý (nejvyšší) kvintil představuje 20 % nejbohatších domácností.

Student je jednatel, který uvedl, že studium je jeho převažující činností. Jeho menšinovou činností může být výdělečná činnost.

Důchodce je jednatel, který uvedl, že pobírá starobní důchod (řádný či předčasný). Jeho menšinovou činností může být výdělečná činnost.

Nejvyšší dosažené vzdělání je publikováno za věkovou skupinu 25 až 64 let. Vyčlenění určitých věkových skupin lépe ukazuje vliv vzdělání na používání informačních technologií. Např. mezi osobami ve věku 16–24 let je vysoký podíl osob, jejichž vzdělanostní dráhy nebyly v době šetření ukončeny. Jejich nejvyšší dosažené vzdělání je tedy podmíněno spíše věkem než vzdělanostními aspiracemi. Podobně tak nejvyšší dosažené vzdělání osob nad 65 let je ovlivněno především dobou, ve které osoby toto vzdělání získaly. Mezi osobami nad 65 let se nachází výrazně vyšší podíl osob se základním vzděláním než mezi mladšími osobami.

Domácnosti s počítačem jsou domácnosti, které v době šetření uvedly, že alespoň jeden člen jejich domácnosti používá doma osobní počítač. Nezáleží na vlastnictví počítače, ale na jeho používání. V případě přenosného počítače se může jednat i o počítač pracovní, který byl alespoň někdy používán doma.

Přenosným počítačem rozumíme **notebook** (laptop) a **tablet**, tj. počítač bez klávesnice vybavený dotykovou obrazovkou.

Domácnosti s internetem jsou domácnosti, které v době šetření uvedly, že alespoň jeden člen jejich domácnosti používá doma internet. Nezáleží na způsobu připojení k internetu ani na typu zařízení, na kterém byl internet použit.

Domácnosti s WiFi routerem jsou domácnosti, které v době šetření uvedly, že si v domácnosti rozvádějí pevný internet pomocí WiFi routeru, případně modemu.

WiFi router je zařízení, díky němuž se mohou osoby v dané domácnosti připojit k internetu z více zařízení najednou a také z kteréhokoli místa, které je v dosahu WiFi sítě.

Za **osoby používající ICT** jsou považováni jednotlivci, kteří použili počítač nebo internet alespoň jednou v posledních třech měsících, a to kdekoli (např. doma, v práci, ve škole) a pro jakýkoliv účel (soukromý i pracovní).

Používání **mobilního telefonu** bylo do roku 2017 sledováno za poslední tři měsíce před šetřením. Od roku 2018 se nepřihlíží k referenčnímu období ani k frekvenci používání. Data tak nejsou plně srovnatelná s daty za předchozí roky.

Osoby používající internet na mobilním telefonu jsou jednotlivci, kteří uvedli, že alespoň jednou v posledních třech měsících použili mobilní telefon pro přístup k internetu. Nezáleží přitom, zda se jednalo o použití telefonu soukromého či služebního a nezáleží ani na druhu připojení, který byl k přístupu na internet použit (mobilní síť, WiFi).

Osoby používající na internetu sociální síť jsou jednotlivci, kteří se alespoň jednou v posledních třech měsících přihlásili ke svému uživatelskému profilu na těchto sítích a využívali dostupné služby jako je např. prohlížení příspěvků ostatních uživatelů, komunikace s ostatními uživateli nebo sdílení vlastních příspěvků.

Osoby nakupující na internetu jsou jednotlivci, kteří v posledních třech měsících zakoupili nebo objednali jakékoliv zboží či služby na webových stránkách. Jedná se o nákup pro soukromé účely. Nejedná se o nákup pro zaměstnavatele, školu či jiné organizace. Zboží či služby nemusely být placeny přes internet, mohly být placeny i dobírkou či při osobním odběru.

Tab. 22-29 Počítače v základních školách

Údaje o vybavenosti škol v České republice informačními technologiemi pocházejí z datových zdrojů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, které sbírá údaje o dostupné IT infrastruktuře v základních, středních a vyšších odborných školách.

Data v této tabulce jsou vztažena k září příslušného roku.

Tab. 22-30 Samostatné ordinace lékaře s vybranými informačními technologiemi

Údaje o vybavenosti a využívání informačních technologií ve zdravotnictví České republiky pocházejí ze šetření Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR.

* * *

Další informace jsou dostupné na internetových stránkách Českého statistického úřadu:

– [www.czso.cz/csu/czso/informacni technologie pm](http://www.czso.cz/csu/czso/informacni%20technologie%20pm)